

Coflyfr

Y Cod Ymddygiad

Cynnwys

Cyflwyniad	1
Dim tystiolaeth o dor-amod	3
Nid oes angen gweithredu	5
Cyfeiriwyd at bwylgor safonau	6
Cyfeiriwyd at Banel Dyfarnu Cymru	7
Mwy o Wybodaeth	8

Cyflwyniad

Mae Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn ystyried cwynion bod aelodau awdurdodau lleol yng Nghymru wedi gweithredu'n groes i'r Cod Ymddygiad. Mae'r Ombwdsmon yn ymchwilio i gwynion o'r fath o dan ddarpariaethau Rhan III Deddf Llywodraeth Leol 2000 a'r Gorchmynion perthnasol a wneir gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru o dan y Ddeddf.

Pan fydd yr Ombwdsmon yn penderfynu y dylid ymchwilio i gwyn, mae yna bedwar canfyddiad, sydd wedi'u nodi yn adran 69 Deddf Llywodraeth Leol 2000, y gall yr Ombwdsmon eu datgan:

- (a) nad oes tystiolaeth bod unrhyw achos o weithredu'n groes i god ymddygiad yr awdurdod;
- (b) nad oes angen cymryd unrhyw gamau mewn cysylltiad i'r materion a fu'n destun i'r ymchwiliad;
- (c) bod angen cyfeirio'r mater i swyddog monitro'r awdurdod, i'w ystyried gan y pwyllgor safonau;
- (d) bod angen cyfeirio'r mater i Lywydd Panel Dyfarnu Cymru ar gyfer dyfarniad gan dribiwnlys (mae hyn yn digwydd mewn achosion mwy difrifol fel arfer).

Yn amgylchiadau (c) a (d) uchod, mae'n ofynnol i'r Ombwdsmon gyflwyno adroddiad am yr ymchwiliad i'r pwyllgor safonau neu dribiwnlys Panel Dyfarnu Cymru, yna byddant hwy'n ystyried y dystiolaeth a ganfuwyd gan yr Ombwdsmon, ynghyd ag unrhyw amddiffyniad a gyflwynir gan yr aelod dan sylw. Hwyl hefyd fydd yn penderfynu a oes achos o weithredu'n groes i'r Cod ai peidio, ac os oes, pa gosb (os o gwbl) y dylid ei chyflwyno.

Mae'r Llyfr Achosion Cod Ymddygiad yn cynnwys crynodebau o'r adroddiadau hynny lle cafwyd un o'r canfyddiadau wedi'u gosod allan uchod. Er hynny, yn achos canfyddiadau (c) a (d), bydd y Coflyfr Cod Ymddygiad ond yn cynnwys crynodebau'r achosion hynny y mae gwrandawiaidau wedi'u cynnal gan y pwyllgor safonau neu Banel Dyfarnu Cymru, a bod canlyniad y gwrandawriad hwnnw'n hysbys. Mae'r rhifyn hyn yn adrodd ar y cyfnod Hydref i Rhagfyr 2017.

Crynodebau Achosion

Dim tystiolaeth o dorri'r cod

Cyngor Caerdydd – Hybu cydraddoldeb a pharch

Rhif yr Achos 201606695 – Cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis Hydref 2017

Gwnaethpwyd cwyn fod aelod ("y Cynghorydd") o Gyngor Caerdydd ("y Cyngor") wedi torri Cod Ymddygiad yr Awdurdod ar gyfer aelodau etholedig. Honnir iddo wneud sylwadau ynglŷn â chymdeithas grefyddol leol, a hynny ar ddau achlysur mewn trafodaethau â chyn-gynghorydd.

Bu'r gŵyn yn destun ymchwiliad ar y sail ei bod yn bosib fod yr aelod wedi torri paragraffau 4(a), 4(b), 4(d) a 6(1)(a), sy'n ymwneud a chydaddoldeb, parch a didueddrwydd ynghyd â dwyn anfri ar eu swydd neu awdurdod.

Canfu'r ymchwiliad nad oedd tystion i'r naill na'r llall o'r trafodaethau a gafodd yr aelod â'r cyn-gynghorydd. Mae'r aelod hefyd wedi gwadu'r honiadau'n gryf. Felly, o dan adran 69(4)(a) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000, penderfyniad yr Ombwdsmon oedd nad oedd unrhyw dystiolaeth fod yr aelod wedi methu â chydymffurfio â'r Cod Ymddygiad.

Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful - Uniondeb

Rhif yr Achos 201700102 – Cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis hydref 2017

Gwnaethpwyd cwyn fod aelod ("y Cynghorydd") o Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful ("y Cyngor") wedi torri Cod Ymddygiad yr Awdurdod ar gyfer aelodau etholedig pan wnaeth sylwadau am aelod o'r cyhoedd mewn trafodaeth grŵp ar Facebook messenger.

Bu'r gŵyn yn destun ymchwiliad ar y sail ei bod yn bosib fod yr aelod wedi torri paragraff 6(1)(a) o'r Cod, trwy ddwyn anfri ar ei swydd neu awdurdod.

Roedd yr Ombwdsmon o'r farn fod sylwadau'r Cynghorydd yn hynod o ddi-chwaeth. Fodd bynnag, cymerodd i ystyriaeth y ffaith mai dim ond tri aelod oedd yn y grŵp Facebook messenger lle wnaeth y Cynghorydd ei sylwadau. Roedd yn glir fod y Cynghorydd yn edifarhau a phan wnaeth hi sylweddoli fod yr unigolyn dan sylw yn ymwybodol o'r hyn yr oedd hi wedi ei bostio fe wnaeth hi ymddiheuro'n llawn.

Er bod ymddygiad y Cynghorydd wedi dwyn anfri arni hi ei hun, am y rhesymau a amlinellir uchod, canfu'r ymchwiliad nad oedd hi wedi dwyn anfri ar ei swydd na'r awdurdod. Felly, o dan adran 69(4)(a) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000, penderfyniad yr Ombwdsmon oedd nad oedd unrhyw dystiolaeth fod yr aelod wedi methu â chydymffurfio â'r Cod Ymddygiad. Fodd bynnag, atgoffwyd y Cynghorydd o'i chyfrifoldebau ac i fod yn ofalus wrth fynegi barn personol.

Cyngor Tref Tywyn a Chyngor Gwynedd– Hybu Cydraddoldeb a Pharch

Rhif yr Achos 201607353 a 201607357 – Cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis Hydref 2017

Cwynodd Cynghorydd X fod aelod ("Cynghorydd Y") o Gyngor Tref Tywyn a Chyngor Gwynedd wedi torri Cod Ymddygiad yr Awdurdod ar gyfer aelodau etholedig trwy wneud honiadau personol amdani.

Darparodd Cynghorydd X dystiolaeth fod Cynghorydd Y wedi gwneud sylwadau amdani mewn amryw o e-byst oedd wedi eu hanfon at aelodau o Gyngor Tref Tywyn a Chyngor Gwynedd.

Bu'r gŵyn yn destun ymchwiliad ar y sail ei bod yn bosib fod Cynghorydd Y wedi torri paragraff 4(b) (methiant i ddangos parch ac ystyriaeth), 4(c) (bwlio ac aflonyddu), a 6(1)(a) (dwyn anfri ar ei swydd neu awdurdod).

Nid oedd yr Ombwdsmon o'r farn fod sylwadau Cynghorydd Y yn ddigon sarhaus i dorri Paragraff 4(b) o'r Cod Ymddygiad. Nid oedd chwaith o'r farn ei fod yn ddigon difrifol i dorri paragraff 4(c) o'r Cod.

O ran paragraff 6(1)(a) o'r Cod, doedd dim dystiolaeth fod Cynghorydd Y wedi rhannu'r e-byst ag aelodau o'r cyhoedd. Roedd wedi anfon un e-bost at aelod o'r wasg, ac er bod yr Ombwdsmon o'r farn fod hyn yn annoeth, doedd dim wedi dod yn ei sgil ac nid oedd wedi cael ei rannu ymhellach. Felly, nid oedd yr Ombwdsmon o'r farn bod canlyniadau'r hyn a wnaeth yn ddigon difrifol i ddwyn anfri ar ei swydd neu awdurdod.

Er bod yr Ombwdsmon o'r farn nad oedd nad oedd dystiolaeth fod Cynghorydd Y wedi torri'r Cod ymddygiad, atgoffwyd ef o'i gyfrifoldebau ac i fod yn ymwybodol yn y dyfodol o'r ffordd y mae pobl eraill yn gweld ei sylwadau.

Cyngor Cymuned Llansannan– Hybu Cydraddoldeb a Pharch

Rhif yr Achos 201700953 – Cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis Tachwedd 2017

Cwynodd Mr X fod aelod ("y Cynghorydd") o Gyngor Cymuned Llansannan ("y Cyngor Cymuned") wedi torri'r Cod Ymddygiad ar gyfer aelodau trwy ofyn i Mr X adael cyfarfod o'r Cyngor Cymuned gan ddefnyddio'r geiriau "er dy les dy hun", geiriau yr oedd Mr X yn eu hystyried yn fygythiad.

Bu'r gŵyn yn destun ymchwiliad ar y sail ei bod yn bosib fod yna fethiant i gydymffurfio â pharagraffau canlynol y Cod Ymddygiad ar gyfer aelodau etholedig:

- 4(b) - dylech ddangos parch ac ystyriaeth at eraill; ac
- 4(c) - ni ddylech ymddwyn fel bwli nac aflonyddu ar unrhyw berson.

Doedd dim dystiolaeth fod ymddygiad y Cynghorydd tuag at Mr X yn fygythiol mewn unrhyw ffordd ac roedd yr Ombwdsmon yn fodlon fod ymddygiad y Cynghorydd yn rhesymol o dan yr amgylchiadau.

O dan adran 69(4)(a) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000, penderfyniad yr Ombwdsmon oedd nad oedd unrhyw dystiolaeth fod yr aelod wedi methu â chydymffurfio â'r Cod Ymddygiad.

Nid oes angen gweithredu

Bwrdeistref Sirol Cyngor Conwy - Datgelu a chofrestru buddiannau

Rhif yr Achos 201702250 – Cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis Hydref 2017

Derbyniodd yr Ombwdsmon gŵyn fod aelod o Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy ("y Cynghorydd") wedi torri'r Cod Ymddygiad trwy gyflwyno gwrthwynebiad ysgrifenedig, yn rhinwedd ei swydd, i gais cynllunio roedd yr achwynwr wedi ei gyflwyno i'r Cyngor. Mae'r Cynghorydd yn byw ger safle'r cais, a gallai gael effaith personol arno.

Daeth yr Ombwdsmon i'r casgliad fod y Cynghorydd wedi torri'r Cod o oherwydd bod y datblygiad yn agos at ei gartref a'r ffaith ei fod wedi anfon ei wrthwynebiad o'i gyfeiriad e-bost Cyngor ac wedi ei arwyddo "Y Cynghorydd [Enw]". Fodd bynnag, penderfynodd yr Ombwdsmon beidio â gweithredu yn yr achos yma gan fod y Cynghorydd yn edifarhau ac wedi ymddiheuro. Roedd ei esboniad ei fod wedi dewis ei gyfeiriad e-bost Cyngor mewn camgymeriad o gwmprestr wrth ysgrifennu'r e-bost yn gredadwy ac roedd wedi tynnu ei wrthwynebiad yn ôl yn syth pan ddaeth pryderon i'r amlwg. Ni chafodd unrhyw effaith ar y cais cynllunio, a chafodd hwnnw ei gymeradwyo.

Cyfeiriwyd at y Pwyllgor Safonau

Nid oes crynodebau yn gysylltiedig â'r canfyddiad hwn

Cyfeiriwyd at Banel Dyfarnu Cymru

Nid oes crynodebau yn gysylltiedig â'r canfyddiad hwn

Mwy o wybodaeth

Rydym yn gwerthfawrogi unrhyw sylwadau neu adborth sydd gennych chi am Coflyfr y Cod Ymddygiad. Yn ogystal, byddem yn fodlon ateb unrhyw ymholiadau sydd gennych ynghylch ei gynnwys. Mae modd anfon unrhyw ohebiaeth o'r fath mewn neges e-bost at Matthew.Aplin@ombwdsmon-cymru.org.uk neu i'r cyfeiriad canlynol:

Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru
1 Ffordd yr Hen Gae
Pencoed
CF35 5LJ

Ffôn 01656 644200
Ffacs 01656 641199

e-bost holwch@ombwdsmon-cymru.org.uk (ymholiadau cyffredinol)

Dilynwch ni ar Twitter: [@OmbudsmanWales](https://twitter.com/OmbudsmanWales)

Ceir rhagor o wybodaeth am y gwasanaeth sy'n cael ei gynnig gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ar ein gwefan www.ombwdsmon-cymru.org.uk